

Felkészülési kérdések az államtudományi osztatlan mesterképzési szakon záróvizsgázóknak a 2022/2023. tanév II. (tavaszi) félévében

IV. Közgazdálkodás és Államháztartástan ismeretkör
(összesen két tételt kell húzni, az A és B kérdéscsoportból 1-1 db-ot)

A) Közgazdálkodás

1. Ismertesse a tökéletlen piaci verseny jellemzőit és a monopolista piaci viselkedését! Hogyan alakul ki és milyen károkat okozhat a túlzott piaci koncentráció? Mit jelent a természetes monopólium? Milyen elméleti eszközök vannak e piaci kudarc ellenében? Mondjon aktuális példát egyes szektorok túlzott koncentrációjára vagy vállalatok monopolista viselkedésére!

Samuelson-Nordhaus: Közgazdaságtan 2016-os online kiadás
<https://mersz.hu/kiadvany/149/dokumentum/info/>, 9. fejezet: Tökéletlen verseny és monopólium, 10. fejezet: Verseny néhány szereplővel.

2. Hogyan határozzák meg a piacok a jövedelmeket? Mit jelent a piaci egyensúly és egyensúlytalanság? Milyen sajátosságai vannak a munkapiacnak? Említsen aktuálisnak tartott munkapiaci anomáliát és tegyen javaslatot annak orvoslására!

Samuelson-Nordhaus: Közgazdaságtan 2016-os online kiadás
<https://mersz.hu/kiadvany/149/dokumentum/info/> 12. fejezet: Hogyan határozzák meg a piacok a jövedelmeket? 13. fejezet: A munkapiac.

3. Miért fontos a nemzetgazdaság magas szintű és növekvő kibocsátása? Hogyan mérhető a makrogazdaság teljesítménye? Milyen tényezők befolyásolják leginkább a növekedést és a fejlődést? Mondja el véleményét a magyar nemzetgazdaság közelmúltbeli növekedési eredményeiről és kilátásairól a közeljövőre vonatkozóan!

Samuelson-Nordhaus: Közgazdaságtan 2016-os online kiadás
<https://mersz.hu/kiadvany/149/dokumentum/info/> 20. fejezet: A gazdasági tevékenység mérése, 25. fejezet: Gazdasági növekedés.

4. Ismertesse a konjunktúraciklusok jellemzőit és a keynes-i multiplikátor modelljét! Milyen eszközei vannak a modell szerint a fiskális politikának és hogyan segítheti a monetáris politika a válságból való kilábalást? Mondjon magyar vagy nemzetközi példákat a közelmúltban történt válságkezelést célzó intézkedésekre és illessze ezeket a tanult elméleti ismereteihez!

Samuelson-Nordhaus: Közgazdaságtan 2016-os online kiadás
<https://mersz.hu/kiadvany/149/dokumentum/info/> 22. fejezet: Konjunktúraciklusok és az aggregált kereslet, 24. fejezet: Monetáris politika és a gazdaság.

5. Definiálja a piaci kudarc fogalmát! Sorolja fel a piaci kudarcokat és mondjon mindegyikre legalább egy gyakorlati példát is! Ismertesse az

elsődleges és a származékos piaci kudarcokat! Ismertessen néhány gazdaságpolitikai módszert, példát arra, hogy a miként javítható a piacokon az információáramlás, a racionális döntések valószínűsége és a verseny hatékonysága!

Kertész Krisztián: A piaci és kormányzati tökéletlenségek rendszerezése és gazdaságpolitikai összefüggései (II. kiadás); Budapest, 2009., ISBN: 978-963-06-7903-9. Oldalszámok: 32-37., 65-98. oldalak

vagy

Kertész Krisztián: A piaci és kormányzati tökéletlenségek rendszerezése és gazdaságpolitikai összefüggései; PhD Értekezés, amely elérhető elektronikusan is: <https://repozitorium.omikk.bme.hu/bitstream/handle/10890/620/ertekezes.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Oldalszámok: 7., 26-54. oldalak

6. Definiálja a kormányzati kudarc fogalmát! Röviden mutassa be, ismertesse a következő kormányzati kudarcokat: racionális tájékozatlanság és távolmaradás; Arrow lehetetlenségi tétele; szavazási rendszerek tökéletlenségei, bürokratikus intézmények, eljárásmodok és döntések tranzakciós költségei és tökéletlenségei; járadékvadászat.

Kertész Krisztián: A piaci és kormányzati tökéletlenségek rendszerezése és gazdaságpolitikai összefüggései (II. kiadás); Budapest, 2009., ISBN: 978-963-06-7903-9; Oldalszámok: 99-144. oldalak

vagy

Kertész Krisztián: A piaci és kormányzati tökéletlenségek rendszerezése és gazdaságpolitikai összefüggései; PhD Értekezés, amely elérhető elektronikusan is: <https://repozitorium.omikk.bme.hu/bitstream/handle/10890/620/ertekezes.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Oldalszámok: 55-81. oldalak

7. Hogyan magyarázható a nemzetközi kereskedelem létrejötte a komparatív előnyök termelési tényezőellátottságon alapuló (Heckscher-Ohlin) modelljén keresztül? A komparatív előnyökön alapuló magyarázat esetében mikor indokolt, hogy nem jön létre kereskedelem két ország között?

8. Hogyan következik az egy ár törvényéből az abszolút vásárlóerő-paritás árfolyam-magyarázata, és utóbbihoz képest miért jobb a relatív vásárlóerő-paritás megközelítésével elemezni az árfolyamváltozást?

Irodalom: Elekes Andrea: Nemzetközi gazdaságtan, Dialóg Campus, 2018, <https://webshop.ludovika.hu/termek/sorozatok/scientia-rerum-politicarum-sorozatok/nemzetkozi-gazdasagtan/>

9. Milyen okok vezethettek el ahhoz, hogy elismert európai valuták megszűnjenek a gazdasági és monetáris unió keretében? A svéd korona és a magyar forint vajon miért maradt ki mostanáig az eurozónából?

10. Az elmaradottabb térségek átlagosnál alacsonyabb munkabérszintje elégséges készlet-e a vállalatok számára a betelepüléshez? Mi lehet az oka annak, hogy az emberek szabad mozgása és munkavállalási joga ellenére egy országon belül jelentős bérkülönbségek tapasztalhatók? Milyen eszközei vannak egy államnak az elmaradott területek felzárkóztatására?

Bod Péter Ákos: Bevezetés a gazdaságpolitikába, Akadémiai Kiadó, 2020, https://mersz.hu/hivatkozas/m764bagdv_book1#m764bagdv_book1

11. Értelmezze a globalizáció fogalmát! Mutassa be a gazdasági globalizáció lehetséges pozitív és negatív hatásait!

Tolnai Ágnes: Nemzetközi gazdaságtan, Grotius E-könyvtár, 2010, http://www.grotius.hu/doc/pub/LEGLKC/2010_193_tolnai_agnes_nemzetk%C3%B6zi_gazdas%C3%A1gpolitika.pdf, 1. fejezet: Globalizáció és fejlődés.

12. Mutassa be a regionális gazdasági integrációk létrejöttének motivációit, valamint a regionális gazdasági integrációk lehetséges formáit (fokozatait)!

Tolnai Ágnes: Nemzetközi gazdaságtan, Grotius E-könyvtár, 2010, http://www.grotius.hu/doc/pub/LEGLKC/2010_193_tolnai_agnes_nemzetk%C3%B6zi_gazdas%C3%A1gtan.pdf, 6. fejezet: Regionális gazdasági integrációs törekvések.

B) Államháztartástan

Könyv az 1-9. tételhez: Csányi, Kézdi, Kokas, Nyikos: Államháztartás (Dialog Campus, 2018.) https://antk.uni-nke.hu/document/akk-uni-nke-hu/Web_PDF_Allamhaztartas.pdf

1. Az államháztartás fogalma, alapelvei

(Az államháztartás fogalma szervezeti szempontból, az államháztartás alrendszerei és az alrendszerekbe tartozó szervezetek. Az államháztartás fogalma feladat szempont szerint, a közfeladatok. Az államháztartás általános alapelveinek tartalma, kivételek. A releváns számviteli és az európai unió alapelvek rövid ismertetése.)

Könyv 1.1. és 1.4. alfejezetek

2. A költségvetés fogalma, tartalma, a bevételek és kiadások

(A költségvetés szó jelentése, költségvetés a közpénzügyi/államháztartási rendszerben. A bevételek és kiadások fogalma, felosztása adminisztratív, funkcionális és közgazdasági szempont szerint. A működési és felhalmozási kiadások, a költségvetési egyenleg finanszírozása.)

Könyv 1.2.1. és 1.2.2. cím, 1.5. alfejezet

3. A költségvetési, közpénzügyi funkciók rendszere,

(A közpénzügyi rendszerek célja, funkciói. Közpénzügyi reformok, hatékonyságjavító elemek a világban és Magyarországon. Az alkalmazható költségvetési szabályok köre, a költségvetési egyenleg és az államadósság fogalma. Gazdasági ciklusok és költségvetési politika. A magyar költségvetési szabályok tartalma.)

Könyv 1.2.3. és 1.2.4. cím, 1.3. alfejezet. A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény II. fejezete.

4. A költségvetési szervek Magyarországon

(A költségvetési szervek fogalma, fajtái. A költségvetési szervek irányítására, vezetésére, működésére vonatkozó legfontosabb szabályok. A költségvetési szervek alapítására jogosultak, a költségvetési szervek nyilvántartása (törzskönyv). A költségvetési szervek megszűnési módjai, különbségek az egyes megszűnési jogcímek között.)

Könyv 2. fejezet (kivéve 2.1.3. és 2.3.3. címei)

5. A központi költségvetés tartalma és elfogadása

A központi költségvetésről szóló törvény felépítése, szerkezete. A központi költségvetés fontosabb bevételei és kiadásai. A szerkezeti rend (fejezetek, címrend, stb.) A bevételi és kiadási előirányzatok fogalma, funkciója. A jogi és az adminisztratív szempontú besorolás közötti különbség a központi alrendszerben. A költségvetés elfogadásának folyamata, a Költségvetési Tanács szerepe.

Könyv 1.6., 3.1. és 3.2. alfejezet

6. Az önkormányzati költségvetés

(Az önkormányzatok gazdasági önállóságának alapjai. A helyi önkormányzatok jellemző bevételeinek és kiadásainak ismertetése, a költségvetés kötelező tartalmi elemei. A költségvetési egyenlegre vonatkozó előírások. A költségvetési rendelet előkészítése és elfogadása.)

Könyv 3.3. – 3.6. alfejezet

7. A költségvetési szervek gazdálkodásának alapvető szabályai

(A költségvetési szervek elemi költségvetésének elfogadása. A kiadások teljesítésének szabályai: kötelezettségvállalás, pénzügyi ellenjegyzés, teljesítésigazolás, utalványozás, érvényesítés. Összeférhetetlenségi szabályok. Tiltott kötelezettségvállalások a költségvetési szervek esetében (átláthatóság, adósságot keletkeztető ügyletek, jogi személy alapítása)

Könyv 3.8., 4.1., 4.3., 4.4. alfejezet, 4.5.1 – 4.5.4. cím

8. Az elfogadott költségvetés módosításának, átcsoportosításának szabályai

(A költségvetés évközi kiegészítése. A módosítás és átcsoportosítás fogalmának meghatározása példával. A központi költségvetés előirányzatainak módosítása, a sorok közötti átcsoportosítások szabályai. A költségvetési szerv előirányzatainak módosítása (a bevételek kiadások kötelező egyezősége, engedélyezés szabályai, stb.). Az elemi költségvetésen belüli átcsoportosítások. A helyi önkormányzatokra vonatkozó speciális szabályok.)

Könyv 5. fejezete

9. A kincstári rendszer

(A Magyar Államkincstár jogállása, fontosabb feladatai. A központosított illetményszámfejtés fogalma, lényege. A Kincstár feladatai közül a központi költségvetési szervek számlavezetésére vonatkozó előírások részletes ismertetése. A központi költségvetési szervek finanszírozása, a Kincstár feladatai a finanszírozásban.)

Könyv 6.1., 6.2. alfejezete, 6.4.1. és 7.1.1. címei

Könyv 10-15. tételhez: Simon István (szerk.): Pénzügy jog I.-II. Osiris Kiadó, Budapest, 2012. ISBN: 9789632762289

10. Adózási alapfogalmak és eljárás elvei

(Az adóeljárás kialakulása, alapfogalmai. Az adózás rendjének szabályozási háttere. Az adózás szereplői: az adózó és adóhatóságok. Az adózók minősítésének kategóriái és az azokhoz kapcsolódó kedvezmények a megbízható adózók tekintetében, szigorúbb adóhatósági magatartás a kockázatos adózók irányába.)

Könyv 1.1 és 1.2. alfejezetek

11. Adóhatóság

(Az adóhatóságok korábbi és jelenlegi szervezete. Az adóhatóságok hatásköre, illetékessége, szervezeti felépítése. Az adóhatóság által az adózók számára nyújtott szolgáltatások és feladataik.)

Könyv 1.4 alfejezet

12. Adózó és adómegállapítás

(Az adózó és más szereplők az adózásban. Az egyes adókötelezettségek részletes bemutatása: bejelentési, nyilatkozattételi kötelezettség. Adó megállapítási kötelezettség, adó bevallásának kötelezettsége, adó megfizetésének kötelezettsége, bizonylatok kiállításának és megőrzésének kötelezettsége, könyvvezetési, nyilvántartási kötelezettség, adat nyilvántartási, adatszolgáltatási kötelezettség, adólevonási, adóbeszedési kötelezettség, pénzforgalmi számlanyitási kötelezettség.)

Könyv 1.3 és 1.5-1.7 alfejezetek

13 Adóeljárás

(Az adóeljárás (Art., Ákr. összehasonlítása; adó-megállapítási módok, jogkövetési és ellenőrzési szakasz) az adóigazgatási eljárás legfontosabb szabályai. Az adóigazgatási eljárás részei: ellenőrzés, hatósági eljárás, végrehajtási eljárás.)

Könyv 1.3, 1.5 és 1.6 alfejezetek

14. Az adóellenőrzés általános kérdései, szankciók és intézkedések az eljárásban.

(Az ellenőrzés fogalma, különböző csoportosításai az Art. alapján. A végrehajtási eljárás menetének bemutatása jogeseteken keresztül.)

Könyv 1.10, 1.12 és 1.14. alfejezetek

15. Elektronikus kapcsolattartás és adóadatok

Az elektronikus adóbevallás kérdései. Adatkezelés és adótitok. Adatáramlás és adattovábbítás. Adatnyilvánosság. Adóigazolások.

Könyv 1.8-1.9. alfejezetek

